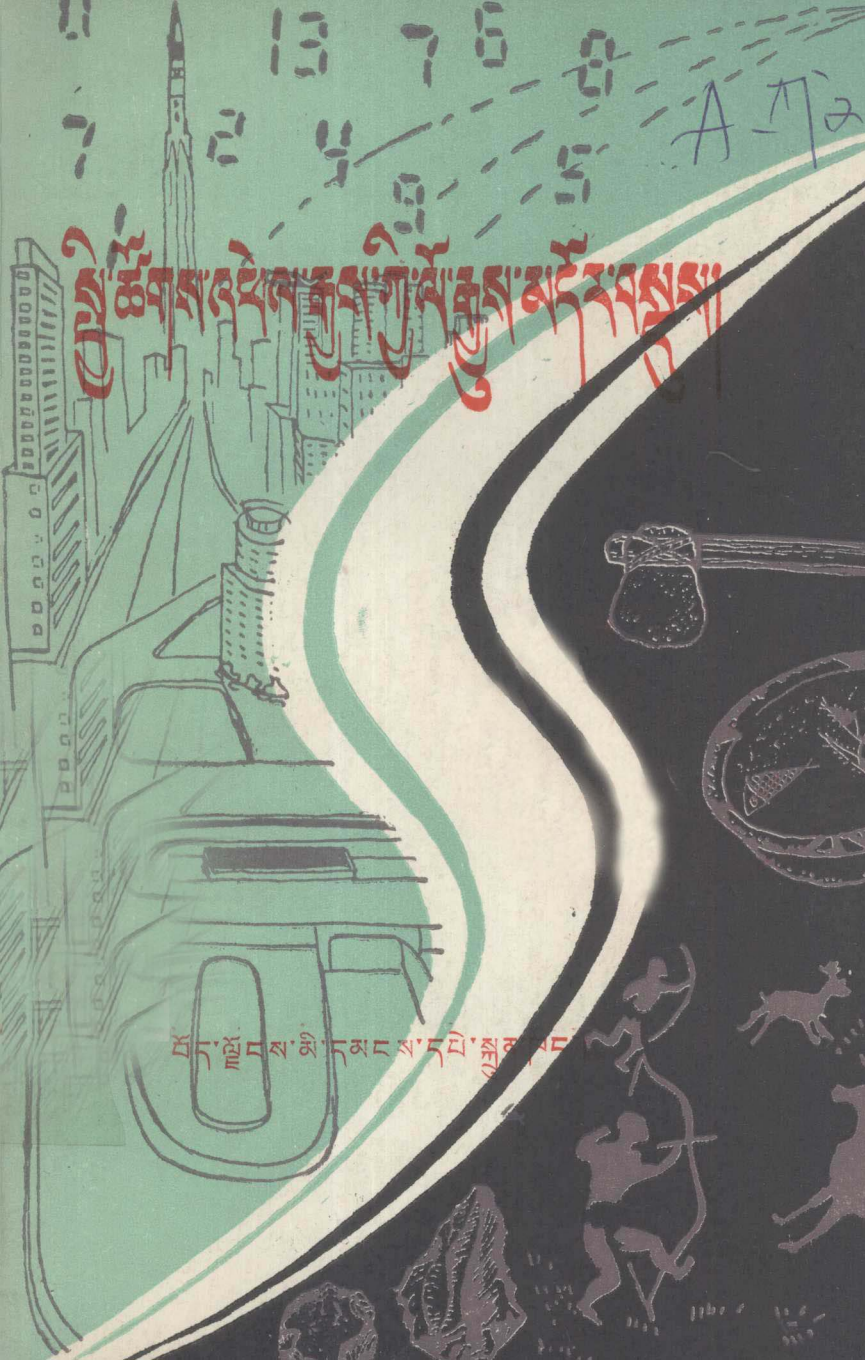

ཡི་ཚོགས་འཕེལ་བྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་
བསྡུས།

ཅོད་སྒྲུངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་།

མདུན་གྲོག་རི་མོ་འབྲི་མཁན། ངག་ཚས།

ཞུ་ཚུགས་འཕེལ་བྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུན།

ཁྱུང་མཁན། ངག་ཚ།

ཆ་མ་ཐུག་འགན་ཁུར་བ། ངག་དབང་།

✖

བོད་ཚུངས་མི་དམངས་དཔེ་སྟླན་ཁང་ནས་བསྐྱུག།

བོད་ཚུངས་མིན་ཏེ་དཔེ་ཚང་ཁང་ནས་བསྐྱུག།

བོད་ཚུངས་མིན་ཏེ་པར་འདེབས་པལ་ལྷན་ནས་པར་བསྐྱུག།

787 X 1029 1 / 32 བོ་བུ་གྲངས་ 1—900 པར་པར་བསྐྱུག།

1987 ལོ་མཇུག་ 5 པར་ལྷན་ཁང་པར་གཞི་ 1 བོ་བུ་ཕྱི་ལོ་ 1 བོ་བསྐྱུག།

ISBN7—223—00012—0 / K·8

ཁང་གྲངས་ M11176.70 རིན་གོང་ལྷན་ 0.43

社会发展简史

翻译：巴珠

责任编辑：阿旺

·

西藏人民出版社出版

西藏新华书店发行

西藏新华印刷厂印刷

开本：787×1092 1/32 印张：3.25

1987年5月拉萨第1版第1次印刷

印数：1—900

ISBN7—223—00012—0/K·5

书号：M11170·70 定价：0.43元

དཀར་ཆུ

[illegible]

བཅུ་གཅིག མ་ཅ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས། (སྟོད་ཆ་).....(50)

བཅུ་གཉིས། མ་ཅ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས། (བར་ཆ་).....(56)

བཅུ་གསུམ། མ་ཅ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས། (སྐད་ཆ་).....(67)

བཅུ་བཞི། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དང་གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་ཀྱི་
སྤྱི་ཚོགས། (སྟོད་ཆ་).....(73)

བཅུ་ལྔ། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དང་གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་ཀྱི་
སྤྱི་ཚོགས། (བར་ཆ་).....(77)

བཅུ་དྲུག སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དང་གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་ཀྱི་
སྤྱི་ཚོགས། (སྐད་ཆ་).....(83)

བཅུ་བདུན། སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་ཁྱུས་ཀྱི་ལ་ཁྱུས་སྒྲིབ་སྦྱང་ཡག་
པོ་བྱས་ཏེ་གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་ཆེན་ལྟ་ཚུལ་
འཛུགས་དགོས།(88)

དང་པོ། སྤྱི་ཚུགས་འཕེལ་ཀླས་ཀྱི་ལ་ཀླས་སྒྲུབ་ སྒྲུབ་བྱེད་དཔྱད་དོན་ཅི་ཡིན་ནམ།

སྤྱི་ཚུགས་འཕེལ་ཀླས་ཀྱི་ལ་ཀླས། ཞེས་པ་དེའི་ནང་མིའི་རིུ་
ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་འདི་དམར་རིམ་ནས་མཐོ་རིམ་དུ་འཕེལ་ཀླས་འགྲོ་བའི་སྤྱི་.....
ཡོངས་ཀྱི་བརྒྱད་རིམ་སློབ་ཡོད་པས་དེ་ནི་ང་ཚོས་སྤྱི་ཚུགས་འཕེལ་ཀླས་ཀྱི་
ཁ་ལ་སྒྱུར་བའི་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚོས་ཉིད་ལ་ངོས་འཛིན་རགས་ཅམ་བྱེད་..
པ་དང་། ཡང་དག་པའི་སྒྲ་ནས་སྤྱི་ཚུགས་འཕེལ་ཀླས་འགྲོ་བའི་སྒྲར་ཀྱི་
གཞི་ཅིའི་ལྟ་ཚུལ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་ཆན་ཞིག་རེད།

སྤྱི་ཚུགས་འཕེལ་ཀླས་འགྲོ་བའི་ལ་ཀླས་ཀྱིས་ང་ཚོར་གཤམ་གསལ་
ཀྱི་གནད་དོན་ཁག་ལ་ལན་ཡང་དག་པ་ཞིག་རྒྱག་རྒྱག་སྤྱད་པ་སྟེ།

1. མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་འདི་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བྱང་བ་རེད་དམ་ཞེ་
ན། མི་ནི་གནའ་བོའི་སྤྱི་རིགས་ལས་བྱང་བ་དང་། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོར་
ནི་གནའ་བོའི་སྤྱི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་ལས་འཕོ་འགྱུར་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན།
2. མིའི་རིགས་ཀྱི་ལ་ཀླས་འཕེལ་ཀླས་འགྲོ་བའི་ནང་རིགས་མི་འདྲ་བའི་
སྤྱི་ཚོར་གང་དང་གང་བྱང་ཡོད་དམ། ད་ལྟོ་ང་གནས་མུས་ཀྱི་བཟུ་གཞིག་
དང་གཉའ་གནོན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་འདིར་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་..
ཐུབ་པམ། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་ལ་ནམ་པ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཤས་ཡོད་
པ་སྟེ། གདོད་མའི་སྤྱི་ཚུགས་དང་། བུན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས།

བཀས་བོད་རྒྱུ་འཛིན་ལམ་ལུ་ཀྱི་སྤྱི་ཚལ་ས། མ་ཅ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་
 ཚལ་ས། དེ་བཞིན་སྤྱི་ཚལ་ས་རིང་ལུགས་དང་གྲང་ཁྱེད་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་
 ཚལ་ས་བཅས་ཡོད། གཤོད་མའི་སྤྱི་ཚལ་ས་དེ་ལ་ཁྱིམ་བརྒྱ་ནས་སུམ་
 བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་བར་ལུན་རིང་པོར་གནས་ཤིང་། སྤྱི་ཚལ་ས་དེའི་ནང་
 མི་རྣམས་ཀྱིས་བུ་གཞིག་དང་གཉེན་གཤོག་ཟེར་བ་ཡེ་ནས་མི་རྟོགས།
 ད་ཆ་སྤྱི་ཚལ་ས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚལ་ས་ནང་དུ་ནི་ངལ་རྩལ་མི་དམངས་་་
 རྣམས་སྤར་ཡང་བུ་གཞིག་དང་གཉེན་གཤོག་ཟེར་བ་ལྟར་དཔོན་མེད། འབྲ
 གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚལ་ས་དང་། བཀས་བོད་རྒྱུ་འཛིན་ལམ་
 ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚལ་ས། མ་ཅ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚལ་ས་བཅས་ནི་གཞན་
 རྟེན་མཁའ་རྒྱུང་གས་ཤིག་གིས་རྒྱ་ཆེའི་ངལ་རྩལ་མི་དམངས་ལ་བུ་གཞིག་
 དང་གཉེན་གཤོག་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཚལ་ས་ཤིག་རེད། མའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་
 ཚལ་ས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་འཕྲ་འཕྱར་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན་པས། ད་ཆ་སྤར་ཐུས་
 སུ་གནས་པའི་བུ་གཞིག་དང་གཉེན་གཤོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚལ་ས་་་
 འདིར་ནམ་ཡང་འཕྱར་བ་མི་ཡོང་ཞེས་ཤོད་མི་ཉན། 3. སྤྱིར་ན་རྣམ་
 པ་མི་འདྲ་བའི་སྤྱི་ཚལ་ས་དེ་རྣམས་ཤོ་རིམ་གང་འདྲ་ཞིག་བརྒྱུད་ནས་འཕྲ་
 འཕྱར་བྱུང་ཡོད་དམ། འཕྲ་འཕྱར་དེ་རིགས་ཡོང་རྒྱུ་གང་ལ་ཐུག་ཡོད་
 དམ། མའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚལ་ས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་དེ་རིགས་ལ་ཆོས་ཉིད་ངེས་ཅན་
 ཞིག་གིས་ཁ་ལོ་སྤྱུར་གྱི་ཡོད། ཆོས་ཉིད་དེ་རིགས་ཀྱིས་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བའི་
 འོག་མའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚལ་ས་དེ་དམར་རིམ་ནས་མཐོ་རིམ་དུ་འཕེལ་བྱས་
 འགྲོ་ཆོས་ཡིན་ཞིང་། དེའང་ཐོག་མར་གཤོད་མའི་སྤྱི་ཚལ་ས་བྱུང་བ་དང་།

ད་རྗེས་བཅུ་གཡོག་ལ་མ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུང་དང་། བཀས་བཞེད་རྒྱུ་འཛིན་
 ལ་མ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས། མ་ཅུ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་བཅས་བརྒྱུད་
 མཐར་སྤྱི་ཚུགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་དང་གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་
 ཚུགས་སུ་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བ་རེད། མ་ཅུ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་ཅུ་
 མེད་དུ་འགྲོ་ངེས་ཡིན་པ་དང་། གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་ལ་རྒྱལ་
 ཁ་ཐོབ་ངེས་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྱི་ཚུགས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་
 འཕེལ་ཚྭ་གས་ཤིག་རེད།

ང་ཚོར་ཆ་མཚོན་ནས་བཤད་ན་སྤྱི་ཚུགས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་་་་
 སྤྱི་མུའ་བྱ་རྒྱུ་དེ་དགོས་གལ་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་ཡིན། དེ་སྤྱི་མུའ་བྱས་
 པ་བརྒྱུད་ང་ཚོས་སྤྱི་ཚུགས་རིང་ལུགས་དང་གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་་་་་
 ཚུགས་ཀྱིས་མ་ཅུ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་ཆབ་བྱེད་ངེས་ཡིན་པའི་་་་་་
 གནས་ལུགས་རགས་ཅམ་རྟོགས་བྱུང་བ་མ་ཟད། སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 འཕེལ་ཚྭ་གས་དང་མདུན་ལམ་ཡང་གསལ་པོ་མཐོང་བྱུང་ནས་རིམ་བཞིན་་
 གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་ཀྱི་བྱ་གཞག་ཆེད་དུ་འབད་བརྩོན་མེད་བྱེད་་་་
 པའི་རྒྱང་རིང་གི་ལུགས་བསམ་ཡང་འརྒྱགས་བྱུང། བསམ་སྒྲིའི་གོ་རྟོགས་
 འདི་ལྟ་བུ་ལྡན་ན། དང་པོ། ང་ཚོས་སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་
 ཚྭ་གས་གསལ་རྟོགས་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས་
 འགྲོ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་གི་བཞགས་བར་ལ་ངོས་འཛིན་ཡང་དག་པ་བྱུང་
 བས་མེས་རྒྱལ་སྤྱི་ཚུགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དེང་རབས་ཅན་མངོན་འགྱུར་ཡང་
 ཆེད་འབད་བརྩོན་བྱེད་པའི་རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཤུགས་བརྟན་པོ་འརྒྱགས་་

ཐུབ། གཉིས་པ། ང་ཚས་མིག་སྒྲི་སྒྲི་བ་སྒྲི་དང་། ལས་ཀ། འཆ་
 བ་བཅས་དང་སྒྲི་ཚོགས་རིང་ལུགས་འཇུགས་སྒྲན་བྱ་རྒྱ་དང་གྲང་ཁན་...
 རིང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱང་རིང་ལུགས་བསམ་བློ་འབྲེལ་བྱེད་ཐུབ་ནས་རང་ཉིད་
 ཀུན་སྒྲིད་དང་། བེས་རིག་གཟུགས་པོ་བཅས་ལེགས་ཚོགས་ཀུན་ནས་
 དར་བའི་གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་བྱ་གཞག་གི་ཤུལ་འཛིན་མཁན་ཞིག་དུ་.....
 འགྱུར་བ་བྱེད་ཐུབ།

གཉིས་པ། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྒྲི་ཚོགས་བྱང་བ།

ངལ་རྩལ་གྱིས་མི་གསར་སྐྱན་བྱས་པ། མིའི་རིགས་ནི་
 གནའ་རབས་སྤྱ་ལས་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེའང་ཏ་ལམ་ལོ་ཁྱི་ཚོ་
 ཉིས་སྒྲིང་གི་གོང་རྩལ་ནས་རྩྭ་སྒྲིང་དང་། ཡ་སྒྲིང་ལྟ་མ། ཡོ་སྒྲིང་
 ལྟ་མ་བཅས་ཀྱི་ནགས་ཆལ་ཁྲིད་དུ་འཕེལ་ཆད་མཐོ་པོར་སྒྲིབས་པའི་གནའ་
 རབས་ཀྱི་སྤྱ་ཚོགས་གནས་ཡོད། དེ་དག་གིས་རྟག་དུ་གིང་སྒྲི་ཐོག་
 འཛིགས་ནས་ལག་གཉིས་ཀྱིས་གིང་འབྲས་འཐོག་པ་དང་། འབྲ་འཛིན་པ།
 ཆང་བཅོ་བ་དང་། ཀྱང་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་སྒྲིང་ཐུབ་པ་སྐྱེས་
 ཀྱང་ལག་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་བར་ཁྱད་པར་ངེས་ཅན་ཞིག་མཆིས། རྩལ་སྐྱར་
 གནམ་གཤིས་སྐྱེས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་བའི་རྟེན་གྱིས་ས་
 རྒྱལ་ཁ་ཤིས་ལ་ནགས་སྒྲིང་རིམ་བཞིན་འཛིག་སྐྱར་བས་གནའ་རབས་ཀྱི་སྤྱ་
 ཚོགས་མང་པོ་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་བ་དང་བསྐྱར་བྱུང་དང་
 རྒྱ་བྱས་ནས་སྒྲིངས་ཐང་དུ་བབས་ཏེ་འཆ་བ་བསྐྱལ་བས་རིམ་བཞིན་མིའི་

རིགས་སྤྱ་འཕྲ་འབྱར་བྱུང་། མི་ལ་བྲི་ཆ་ཉིས་བརྒྱ་སྤྱུམ་བརྒྱའི་གོང་ནས་
མིའི་རིགས་ལ་དར་འགོ་ཚུགས།

གནའ་རབས་ཀྱི་སྤྱ་རྣམས་ལྷན་རིང་ངལ་ཚུལ་བྱས་པ་བརྒྱད་མི་ལ་
བྱུར་ཅིང་། གནའ་རབས་ཀྱི་སྤྱ་རྣམས་ཁྱངས་ཐང་དུ་བབས་རྗེས་བས་
རིགས་འཚུལ་བ་དང་རང་ཉིད་སྤྱང་སྦྱོབ་བྱེད་ཆེད་རྒྱན་དུ་ལག་གཉིས་ཀྱིས་
རྟོ་དང་དབྱུག་པ་སྦྱད་དེ་གིང་འབྲས་འཕྲོག་པ་དང་། སྤྱག་ཆགས་ཚུང་
རིགས་འཛིན་པ། གཅན་གཟན་གདུམ་པོའི་གནོད་འཚེ་འགོག་པ་སྤགས་
ཀྱི་བྱ་བ་སྤེལ་དགོས་པར་བརྟེན་ཀྱང་ལག་གཉིས་ཀྱི་བཙུགས་ནས་གོམ་་་
བཟོད་བྱེད་པའི་གོམས་གཤིས་དེར་རིམ་བཞིན་འབྱར་བ་བྱུང་སྟེ་ཀྱང་པ་་་
གཉིས་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་གོམ་བཟོད་བྱེད་པ་དང་། ཐོག་མ་ཉིད་ཀྱི་ངལ་
ཚུལ་བྱེད་པའི་བརྒྱད་རིམ་དེ་རང་ནང་གནའ་རབས་སྤྱ་ཡི་ཀྱང་ལག་གཉིས་
ལ་རིམ་བཞིན་དབྱེ་བ་བྱུང་ནས་ཡར་ལངས་ཏེ་འགྲོ་སྦྱོད་ཐུབ་པར་བརྟེན་
སྤྱ་ནས་མི་ལ་འབྱར་བའི་ཐག་གཅོད་ཀྱི་དོན་སྤྱིང་ལྡན་པའི་གོམ་པ་དང་པོ་
དེ་སྤྱི་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད།

སྤྱ་མི་ལངས་ནས་འགྲོ་སྦྱོད་ཐུབ་པར་བརྟེན་ལག་གཉིས་ཀྱིས་ངལ་་་
ཚུལ་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་ངལ་
ཚུལ་བྱས་པ་བརྒྱད་སྤྱ་ཡི་ལག་པར་བཅམ་མི་འཆད་པར་འབྱར་སྤྱག་བྱུང་་་
ནས་ལག་པ་བདེ་པོ་ཆགས་པ་མ་བཟད། སྤྱ་ཡི་ཁྱད་པའང་རིམ་བཞིན་
སྤྱང་པོ་ཆགས་ཏེ་རང་བྱུང་གི་ལག་ཆ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ་ནས་ཆེད་མངགས་
ལག་ཆ་བཟོ་ཤེས་པར་བྱུར་པ་སྟེ། དཔེར་ན་དེའི་སྐབས་རྟོ་ཆས་ཐབས་

རྒྱལ་བཙོ་བའམ། ཡང་ན་གིང་བཞོག་ནས་དབྱལ་པ་བཙོ་ཡི་ཡོད།
 ལག་ཆ་བཙོ་རྒྱུ་དེ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་གྱི་འཛུལ་ཐང་ཞིག་...
 ཡིན། ལག་ཆ་བཙོ་བྱའི་པ་ནས་བཟུང་སྤྱི་ཡི་ལག་གཉིས་པ་དེ་མིའི་
 རིགས་ཀྱི་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། སྤྱི་ནམས་ཀྱང་དངོས་སུ་མི་ལ་གྱུར་ནས་
 མིའི་རིགས་ཀྱི་ངལ་རྩལ་རྩ་མ་དེ་བྱེད་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། དེས་ན་ཨོན་
 ཀེ་མེས་ “ལག་གཉིས་ནི་ངལ་རྩལ་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཅིག་ ཡིན་པ་མ་.....
 ཟད། ངལ་རྩལ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་གྱང་ཡིན་” ཞེས་གསུངས་
 ཡོད།

གནའ་པོའི་སྤྱི་ནམས་ལངས་ནས་འགྲོ་སྤྱོད་བྱའི་པ་དང་ལག་གཉིས་
 ལ་རང་དབང་ཐོབ་པ་དེས་སྒོ་བ་དང་མགྱོན་པའི་རྒྱས་པ་འཕེལ་རྒྱར་སྤེལ་མ་
 ཐེབས་ནས་སྐད་རིགས་ཐོན་རྒྱུར་ཐོག་མའི་ཆ་རྒྱུན་གྲུབ་ཅིང་། བྱིས་སུ་
 མིའི་རིགས་ཆགས་བཞིན་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་མིས་ངལ་རྩལ་བྱེད་སྐབས་...
 རྩེ་གོག་ནང་གི་མཉམ་ལས་ལ་བྱལས་སྒྲོན་རྒྱལ་ཆེད་གནས་ཚུལ་རེ་འགའ་...
 ངག་ཐོག་ནས་བདེ་སྤྱོད་མ་བྱས་ན་འགྲིག་ཐབས་གཏན་ནས་མེད་པར་གྱུར་...
 རྒྱུ་བས་སྐད་གདངས་འདྲ་མིན་སྒྲ་ཆོར་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་ཐོན་པ་དང་འབྲེལ་
 ངག་གི་དབང་པོར་འགྱུར་བ་བྱུང་ནས་སྐད་རིགས་བྱུང་བ་རེད།

ངལ་རྩལ་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་བཟང་ལས་འདས་པའི་བྱི་རོལ་ཡུལ་
 གྱི་བྱ་དངོས་ཀྱི་སྤང་རྒྱལ་དག་ལྷན་པའི་ནང་གར་ནས་བྱི་རོལ་ཡུལ་ལ་ངོས་...
 འཛིན་བྱ་རྒྱུ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་རྒྱ་ཆེ་གཏོང་བའི་དུ་སོང་བ་མ་ཟད། སྐད་
 རིགས་བྱུང་རྗེས་སྐད་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་གཞིགས་བྱེད་བྱའི་

པའང་ཕུང་། ཏུས་མཚུངས་ཟས་ཀྱི་འཛོ་བརྒྱད་མང་ཏུ་སང་བར་བརྟེན་
ལྷད་པ་དེ་བས་འཕེལ་རྒྱས་ཕུང་ནས་སྤྲི་ཡི་ལྷད་ཞོ་དེ་རིམ་བཞིན་མིའི་ལྷད་
ཞོར་གྱུར།

མདོར་ན། སྤྲི་ནས་མི་ལ་འགྱུར་བའི་བརྒྱད་རིམ་ནང་ངལ་རྩལ་གྱིས་
གལ་འགངས་ཆེ་བའི་རུས་པ་ཐོན་ཡོད། དཔེར་ན། ལངས་ནས་འགྲོ་
ཐུབ་པ་དང་། མིའི་ལག་པར་གྱུར་པ། ལྷད་རིགས་ཕུང་པ། མིའི་ལྷད་
པ་ཆགས་པ་སོགས་ཆང་མ་ཡུན་རིང་ངལ་རྩལ་ཕྱས་པའི་འབྲས་བུ་གཤམ་གྱི་སྒྲིབ་
ཡིན། དེས་ན་ཨོན་ཀེ་སིས་“དོན་སྤྲིང་ངས་ཅན་ཞིག་གི་ཐད་ནས་ང་ཚོས་
ངལ་རྩལ་ཕྱས་པ་བརྒྱད་མི་ཕུང་བ་རེད་ཅེས་མ་བཤད་ཐབས་མེད་རེད་”
ཅེས་གསུངས་ཡོད།

སྤྲི་ཚྭ་གསལ། ཞེས་པ་ནི་ཐོན་སྤྲིང་ངལ་རྩལ་གྱིས་ཆང་གཞི་བྱེད་པ་
དང་། འབྲེལ་བ་སྤྲི་ཚྭ་གསལ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རྣམས་ཡན་ཚུན་ཟུང་ཏུ་འབྲེལ་
བའི་སྤྲི་འབྲུལ་གྱི་ཐུབ་ཕྱར་ཟེར།

ཐོན་སྤྲིང་ངལ་རྩལ། ཞེས་པ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱིས་ལག་ཆ་བཟོ་
བ་དང་ལག་ཆ་བེད་སྤྲོད་ཕྱས་ཏེ་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་པའི་སྤྲི་ནས་རང་ཕུང་
ཁམས་ཁ་ལོ་སྤྱུར་བ་དང་དེར་བསྐྱུར་བཞོད་བྱེད་པའི་བྱེད་སྒྲུར་ཟེར།

མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྲི་ཚྭ་གསལ་དེ་ངལ་རྩལ་གྱི་ཆང་གཞི་རིམ་
ཐོག་བྱུང་པ། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྲི་ཚྭ་གསལ་ནི་གནའ་པོའི་སྤྲི་ཚྭ་གསལ་ལས་
ཕུང་བ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྲི་ཚྭ་གསལ་དང་སྤྲི་ཚྭ་གསལ་དབར་
ཅ་བའི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅིང་། སྤྲི་ཚྭ་གསལ་གྱི་བྱེད་སྒྲུབ་ནི་ངལ་རྩལ་གྱི་རྣམ་པ་

ཅམ་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ངལ་ཚུལ་དངོས་མ་ཡིན། སྤྱི་ཚོགས་ནམས་ཁྱུ་བརྒྱགས་
 ནས་མཉམ་དུ་བྱེད་སྒྲིལ་གྱི་ཡོད་ནའང་ཁོ་ཚོའི་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་.....
 ཐོན་སྐྱེད་ངལ་ཚུལ་བྱེད་པའི་ཆང་གཞིའི་ཐོག་འཇུགས་སྟབས་མེད། དེར་
 བརྟེན་སྤྱི་ནམས་སྤྱིར་བཏང་གི་ཁྱུ་ཚོགས་ཅམ་ཞིག་ཡིན་པས་སྤྱི་ཚོགས་.....
 ཟེར་བ་འགྲུབ་མི་ཐུབ། གནའ་པོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁག་གཅིག་ཟམ་མི་འཆད་པར་
 འཕེལ་འགྱུར་བྱུང་ནས་མཐར་ལག་ཆ་བཟོ་སྐྱོན་སྟབས་པ་མ་ཟད། བེད་
 སྤྱིད་ཀྱང་གཏོང་སྟབས་བྱུང་སྟེ་དམིགས་ལྷལ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ནས་རང་བྱུང་...
 ཁམས་ལ་ཁ་ལོ་སྐྱུར་བ་དང་བསྐྱུར་བཞོད་བྱེད་སྟབས་པའི་མིའི་རིགས་ལ་.....
 བྱུར། མིའི་རིགས་ཀྱིས་ཐོན་སྐྱེད་ངལ་ཚུལ་བྱེད་པའི་ནང་ངེས་པར་དུ་བྱ
 ཐབས་ངེས་ཅན་ཞིག་སྤྱིད་ནས་མཉམ་ལས་བྱེད་དགོས་ཤིང་། དེས་ན་ཐོན་
 སྐྱེད་ངལ་ཚུལ་བྱེད་པའི་ཆང་གཞིའི་ཐོག་མི་ནམས་ཀྱི་དབར་ལ་འབྲེལ་བ་...
 འདྲ་མིན་སྤྱི་ཚོགས་བྱུང་བ་དཔེར་ན། ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་པའི་ནང་ཕན་ཚུན་
 རིགས་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ལས་བཞོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ། ཐོན་རྒྱས་
 བཞོ་འབྲེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ། འགོ་བྱིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ། གཉེན་སྲིག་གི་
 འབྲེལ་བ་བཅས་བྱུང་བ་དང་། ཏུས་ཕྱིར་ཆས་ལུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་
 ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་བྱུང་བ་རེད། དེ་ལྟར་ཐོན་སྐྱེད་ངལ་ཚུལ་
 བྱེད་པའི་ཆང་གཞི་དང་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ནམས་ཕན་...
 ཚུན་བྱུང་འབྲེལ་བས་པའི་སྤྱིའི་ཁྱབ་བྱ་དེས་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་བྱུབ།
 དེའི་ཐོག་ནས་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་ངལ་ཚུལ་གྱིས་ཆང་གཞི་བྱེད་.....
 པའི་ཐོག་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མཚན་ཐུབ།

མིའི་རིགས་ཀྱི་འབྲུང་ཁྲུང་ས་དང་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེ་ཆུལ་
 ཀྱི་གནད་དོན་ཐད་སྤར་ནས་ལྟ་ཆུལ་ཅ་བ་ནས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་མཆིས།
 གནའ་དུས་སུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆ་རྒྱུན་གྱིས་ཆོད་འཛིན་བྱས་རྒྱུན་རང་.....
 ཆུལ་དང་། གནའ་རབས་ཀྱི་ཨེ་ཇིབ། གནའ་རབས་ཀྱི་ཤི་ལ་སྐགས་ལ་
 སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་མིའི་རིགས་སྐྱུན་པའི་སྐོར་གྱི་ལྟ་སྐྱུང་ཤོད་སྤོལ་ཡོད་པ་.....
 ལས། ཆན་རིག་གི་ཐོག་ནས་མིའི་རིགས་ཀྱི་འབྲུང་ཁྲུང་ས་དང་མིའི་རིགས་
 ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཆགས་ཆུལ་ལ་ལན་རྒྱག་མི་བྱུབ། བྱིས་སུ་བལྟ་གཞིག་གཏོང་
 མཁན་གྱིས་ངལ་རྩལ་མི་དམངས་ལ་མགོ་སྐོར་བཏང་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་བལྟ་
 གཞིག་དང་དབང་སྐྱུར་སྐྱུང་སྐྱོང་བྱེད་ཆེད་ལྟ་སྐྱུང་དེ་རིགས་བེད་སྤྱོད་དང་
 འཁྲོག་བཞད་བྱས་ཏེ་ཆོས་ལུགས་ཚོང་ས་དད་ཀྱི་བསམ་སྒྲིལ་བསྐྱགས་.....
 དང་“དཀོན་མཆོག་གིས་མིའི་རིགས་བསྐྱུན་པ་རེད” ཅེས་པའི་གཏམ་.....
 འཆལ་ཁྱད་སྒྲིག་བྱེད་པ་མ་ཟད། མིའི་རིགས་བྱང་བ་ནས་བཟུང་
 མཆོག་དམན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅེས་ཁྲུང་ས་མེད་ལུང་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
 ཐོན་སྐྱེད་དང་ཆན་རིག་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་སྐྱགས་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་
 པའི་དུས་དཀྱིལ་དུ་དབྱིན་ཇིའི་སྤྱི་དངོས་རིག་པ་མཁས་ཅན་ཏར་ཁུན་གྱིས་མི་
 བོ་སྤྱི་རིགས་ལས་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་རིགས་པས་ཁྲུང་ས་བསྐྱུལ་ཏེ་“དཀོན་
 མཆོག་གིས་མིའི་རིགས་བསྐྱུན་པ་སྤྱི་བར་” དགག་པ་ཆ་ནན་བརྒྱབ་པ་རེད།
 འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་སྤྱི་རིགས་ནི་ཇི་ལྟར་བྱས་ནས་མི་ལ་འགྱུར་མིན་སྐོར་.....
 ཆན་རིག་གི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་རྒྱག་བྱུབ་མེད། 1876 ལོར་སྤོལ་དུས་
 ཨེན་གེ་སིས་《སྤྱི་ནས་མིའི་རིགས་ལ་འགྱུར་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་གི་ངལ་

ཚུལ་གྱི་ནུས་པ་། ཞེས་པའི་ཚུལ་ཡིག་ནང་ “ངལ་ཚུལ་བྱས་པ་བརྒྱད་མིའི་...
 རིགས་བྱང་” ཞེས་པའི་འོད་སྤྲོད་འཕྲོ་པའི་ཚད་གཏམ་གནང་རྗེས་གཞི་...
 བས་གནང་པོའི་སྤྱི་རིགས་མིལ་གྱུར་པ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་མིའི་རིགས་ཀྱི་
 སྤྱི་ཚོགས་ལ་གྱུར་པའི་ཅ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་དེ་ཆན་རིག་གི་ཐོག་ནས་གསལ་ཁ་...
 གཏོད་ཐུབ་པ་བྱང་ཡོད།

གསུམ་པ། གཏོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས། (རྟོད་ཆ་)

གཏོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས། མིའི་རིགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་
 གཏོད་མའི་གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གྲང་ཟེར། སྤྱི་ཚོགས་དེའི་
 བང་མིའི་རིགས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁམས་བརྒྱར་བཞོད་དང་རང་བྱུང་ཁམས་...
 དབང་དུ་བརྒྱུ་བའི་ནུས་པ་ཆེས་ཞན་པ་དང་། ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་ཆེར་ལ་
 དབང་བའི་ལམ་ལུགས་མེད་པ། མིས་མིལ་བཟུ་གཞིག་དང་གཉེན་གཞོན་
 གཏོད་པའི་ཚུལ་མེད་པ། ཆེར་དབང་འདུ་ཤིས་མེད་པའི་ཐོག་རྒྱ་ནོར་སྤྱི་
 ལ་དབང་བ་དང་། མི་རྣམས་མཉམ་དུ་ངལ་ཚུལ་བྱས་ནས་འབྲས་བྱ་མཉམ་
 དུ་སྤྱོད་པ་བཅས་ཀྱི་འཆོ་བ་སྤྱེལ་གྱི་ཡོད།

ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ལུགས། ཞེས་པ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱིས་རང་བྱུང་
 ཁམས་བརྒྱར་བཞོད་བྱེད་པ་དང་རང་བྱུང་ཁམས་དབང་དུ་བརྒྱུ་བའི་ནུས་
 པ་དེ་ལ་ཟེར། ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ལུགས་ནི་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་དང་ངལ་ཚུལ་བ་
 ལས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན། ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་ནང་ངལ་ཚུལ་བྱ་ཡུལ་དང་།

ཐོན་སྐྱོད་ཡོ་བྱད་རྒྱད་ཡོད་ཅིང་། ངལ་རྩལ་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་
སྐྱོད་གཏོང་བྱུང་མིན་དེས་མིའི་རིགས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་ཁ་ལོ་སྐྱར་བ་
དང་དེར་བསྐྱར་བཞོད་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཆེ་རུང་མཚན་བྱུང་། ཐོན་སྐྱོད་
ཡོ་བྱད་ནི་ཐོན་སྐྱོད་རྒྱས་ཤུགས་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་གཤམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ།
ཐོན་སྐྱོད་རྒྱས་ཤུགས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་ཆད་ཀྱི་མཚན་རྟགས་གཤམ་ཆེན་ཞིག་
ཀྱང་ཡིན། ངལ་རྩལ་པ་ནི་ཐོན་སྐྱོད་རྒྱས་ཤུགས་ནང་གི་རག་ལས་སའི་
རྒྱ་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཐོན་སྐྱོད་ཡོ་བྱད་བཟོ་མཁན་དང་བེད་སྤྱོད་
བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེས་ལུ་རྩལ་རྒྱས་ཤུགས་ཆེ་རྒྱ་གཏོང་བ་
དང་། ཐོན་སྐྱོད་ཡོ་བྱད་ཐུ་མཐུད་ལེགས་པཅས་བྱེད་པ། ངལ་རྩལ་བྱ་
ཡུལ་གྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་སྐྱོད་གཏོང་བ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཐོན་སྐྱོད་རྒྱས་་་
ཤུགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆད་ཟམ་མི་འཆད་པར་གོང་མཐོར་གཏོང་གི་ཡོད།

ཐོན་སྐྱོད་འབྲེལ་བ། ཞེས་པ་ནི་ཐོན་སྐྱོད་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་
རིམ་ནང་ཆད་པའི་མི་དང་མིའི་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཟེར། དེའི་ཞིབ་ཐུན་
ནང་དོན་ནི་ཐོན་སྐྱོད་རྒྱ་ཆས་སྤྱུ་ལ་དབང་མིན་དང་། སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་ཐོན་
སྐྱོད་ནང་མི་རྣམས་ཀྱི་གོ་གནས་དང་ཡན་ཚུན་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅི་འདྲ་
ཡོད་མེད། ཐོན་རྒྱས་ཇི་ལྟར་བཞོ་འགྲེམས་བྱེད་མིན་བཅས་གསུམ་མོ། དེ་
གསུམ་པོ་ཡན་ཚུན་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལ། ཡན་ཚུན་ཤུགས་རྒྱུན་ཡང་བྲེལ་བ་ཀྱི་
ཡོད། དེའི་ནང་ནས་ཐོན་སྐྱོད་རྒྱ་ཆས་སྤྱུ་ལ་དབང་མིན་གྱི་ལམ་ལུགས་ནི་
གཙོ་པོ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ཐོན་སྐྱོད་འབྲེལ་བའི་ནང་གི་སྤྱུགས་གཞན་གཉིས་
པོ་རག་ལས་སའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཡང་ཡིན།